

**TURUN
YLIOPISTO**
Oikeustieteellinen
tiedekunta

Metsäyhtiöiden rooli Suomen luonnon monimuotoisuuden turvaamisessa

Tarkastelussa suomalaisen metsäsääntelyn tila ja yritysten yksityiset velvoitteet

OT00BE25 Kestävän yritystoiminnan oikeudellisia erityiskysymyksiä
ON-työ

Laatija:
Venla Jaara

6.11.2025

Turun yliopiston laatu järjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu
Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

ON-työ / Tutkielma

Oppiaine: Oikeustiede

Tekijä: Venla Jaara

Otsikko: Metsäyhtiöiden rooli Suomen luonnon monimuotoisuuden turvaamisessa – Tarkastelussa suomalaisen metsäsääntelyn tila ja yritysten yksityiset velvoitteet

Ohjaaja: Mikko Rajavuori

Sivumäärä: VIII + 25 sivua

Päivämäärä: 6.11.2025

Tämän tutkielman aiheena on suomalaisten metsäyhtiöiden toiminnan vaikutus luonnon monimuotoisuuteen sekä yhtiöiden toimintaa koskevat sääntelyrakenteet. Luonnon monimuotoisuuden eli biodiversiteetin turvaaminen on haastavaa sen luonteen vuoksi, sillä esimerkiksi biodiversiteetin muutosten mittaaminen ei ole yksiselitteistä. Metsätalouden alalla luonnon monimuotoisuuden turvaamisen tulisi olla avainasemassa, koska sillä on suuri merkitys alan tulevaisuuden kannalta.

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, miten Suomessa toimivia metsäyhtiöitä veloitetaan ottamaan vastuuta luonnon monimuotoisuudesta. Lisäksi tarkoituksena on selvittää, mitä puutteita alan sääntelyssä on, ja miten nämä puutteet voitaisiin ratkaista. Alan varsinaisen lainsäädännön ollessa puutteellinen, tutkielma perehtyy tarkemmin alan yksityiseen sääntelyyn. Tutkielmassa arvioidaan yksityisen sääntelyn sekä soft law'n merkitystä metsäteollisuuden alan sääntelykehikkona.

Tutkielmassa hahmotellaan kuva kansallisesta ja kansainvälisestä metsäyhtiöitä koskevasta sääntelystä. Tutkimuksen kohteena ovat sekä kansalliset lainsäädäntöinstrumentit, mutta myös kansainväliset sopimukset. Lisäksi merkittävän osan tutkielmasta muodostaa soft law -lähteisiin ja metsäsertifikaatteihin keskittyvä tutkimus. Metsäsertifikaatteja tutkitaan niiden toiminnan todellisen tehokkuuden näkökulmasta. Tämän lisäksi tutkielma hyödyntää metsäyhtiöiden itsensä tuottamia raportteja sekä biodiversiteettiohjelmaa yhtiöiden toimien arvioinnissa. Näin pyritään yhdistämään teoreettinen sääntelykehys metsäteollisuuden todellisuuteen.

Tutkielma lähestyy aihetta yhdistellen sekä lainopillisia että empiirisiä tutkimusmetodeja. Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen vaatii monitieteistä yhteistyötä, jonka vuoksi monitieteisyys ja erilaiset tutkimusmenetelmät toimivat tämänkin tutkielman työkaluina. Aineistoina käytetään sekä oikeustieteellistä että monitieteistä alan kirjallisuutta.

Tutkielmassa tarkasteltu aineisto osoittaa, että suomalainen metsäsääntely vaatii muutosta, jotta luonnon monimuotoisuus pystyttäisiin turvaamaan tehokkaasti. Tutkielma osoittaa, että metsäyhtiöillä ei ole nykyisten toimiansa avulla mahdollisuutta tehokkaasti turvata biodiversiteettiä. Yhtiöiden esittämät sitoumukset jäävät helposti perusteettomiksi, ja myös metsäsertifikaattien tehokkuus ja käyttö on kyseenalaistettava. Biodiversiteetin turvaaminen vaatisi niin lainsäädännön ja yksityisten velvoitteiden kehittämistä, kuin myös asennemuutosta alalla sekä metsänomistajien keskuudessa.

Avainsanat: biodiversiteetti, metsätalous, yritysvastuu, metsälainsäädäntö, yritysten yksityiset velvoitteet, metsäsertifiointi

Sisällys

Metsäyhtiöiden rooli Suomen luonnon monimuotoisuuden turvaamisessa.....	I
Lähteet.....	IV
Lyhenteet.....	VIII
1 Johdanto.....	1
1.1 Aiheen rajaus.....	1
1.2 Tutkimuskysymykset ja tutkimusmenetelmät.....	2
2 Metsäyhtiöitä koskeva luonnon monimuotoisuutta turvaava sääntely.....	4
2.1 Luonnon monimuotoisuus ja sen turvaaminen	4
2.2 Kansallinen, kansainvälinen ja EU-tason sääntely	5
3 Metsäyhtiöiden yksityiset velvoitteet luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi	9
3.1 Yksityisten velvoitteiden merkitys	9
3.2 Katsaus metsäyhtiöiden biodiversiteettiohjelmiin ja monimuotoisuussitoumuksiin.....	10
3.2.1 Metsä Group	11
3.2.2 Stora Enso	12
3.2.3 UPM-Kymmene	14
3.2.4 Yhteenveto havainnoista	16
3.3 Metsäsertifikaatit työkaluna luonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä.....	17
4 Luonnon monimuotoisuuden turvaamisen haasteet metsätalouden kontekstissa	20
4.1 Ovatko metsäyhtiöiden toimet ja sitoumukset monimuotoisuuden hyväksi tehokkaita?	20
4.2 Miten luonnon monimuotoisuutta voitaisiin turvata tehokkaammin?	22
5 Lopuksi	25

Lähteet

Kirjallisuus

- Annala, Mari – Pappila, Minna – Piironen, Tiina – Punttila, Pekka, PEFC- ja FSC-metsäsertifiointistandardien vertailu sekä ekologinen vaikuttavuus lainsäädännön ja tutkimustiedon valossa. Metsätieteen aikakauskirja 2024, artikkeli nro 24013.
- Born, Charles-Hubert – Schoukens, Hendrik Biodiversity Litigation Before the Court of Justice of the European Union, s.293-329, teoksessa Futhazar, Guillaume –Maljean-Dubois, Sandrine –Razzaque, Jona (eds.), Biodiversity Litigation, Oxford University Press, 2022.
- Halme, Panu – Mäkelä, Marileena, Luonnon monimuotoisuudesta raportointi metsäteollisuudessa – faktoja, arvoja ja toimenpiteitä, Metsätieteen aikakauskirja 2025, artikkeli nro 23011.
- Husa, Jaakko – Mutanen, Anu – Pohjolainen, Teuvo, Kirjoitetaan juridiikkaa. 3. painos. Talentum Oy 2010.
- Kiviniemi, Matti, Metsäoikeus. 3. painos. Metsälehti Kustannus 2004.
- Kokko, Kai – Similä, Jukka, Oikeudellinen sääntely ja metsäluonnon monimuotoisuus. Ympäristöpolitiikan ja -oikeuden vuosikirja 2009, nro III, s. 69–129.
- Kuusiniemi, Kari, Biodiversiteetin suojelu ja oikeusjärjestyksen ristiriidat. Oikeustiede – Jurisprudentia 2001, nro XXXIV, s. 155–306
- Lehtonen, Emily – Gustafsson, Lena – Löhmus, Asko – von Stedingk, Henrik, What does FSC forest certification contribute to biodiversity conservation in relation to national legislation? Journal of Environmental Management 2021, nro 299, artikkeli nro 113606.
- Pappila, Minna, Metsäsertifiointi – itsesääntelyä vai markkinointia? Ympäristöpolitiikan ja -oikeuden vuosikirja 2008, s.209–261.
- Rajavuori, Mikko, Kestävän yritystoiminnan oikeus. Alma Insights, 2025.
- Ratamáki, Outi, Lainopin ja empirian yhdistäminen tutkimuksessa. Lakimies 5/2025 s. 709–733.
- Sotirov, Metodi – Lovrić, Nataša – Jonsson, Ragnar, Readiness of forest corporations for adaptation to biodiversity protection goals (RECORD). Kone Foundation, 2025.
- Tuori, Kaarlo, Kriittinen oikeuspositivismi. Werner Söderström Lakitieto Oy, 2000.
- Uitamo, Janne, Metsälakiuudistus ja metsien biologinen monimuotoisuus. 1. painos, Julkisoikeuden tutkimuksia ja kurssikirjoja, Joensuun yliopiston yhteiskuntapolitiikan ja filosofian laitos, 1997.

Virallislähteet

Kansallinen luonnon monimuotoisuuden strategia ja toimintaohjelma vuoteen 2035, Ympäristöministeriö, YM039:00/2021.

Kansallinen metsästrategia. Maa- ja metsätalousministeriö, 2022, MMM 2023:22.

Pappila, Minna – Soininen, Niko, Esiselvitys luonnon monimuotoisuutta turvaavan lainsäädännön kehittämismahdollisuuksiksi. Ympäristöministeriön julkaisuja 2023:18, Ympäristöministeriö, 2023.

Verkkolähteet

Kestävän kehityksen globaali toimintaohjelma Agenda2030, Suomen kestävän kehityksen toimikunta, (<https://kestavakehitys.fi/agenda-2030>, luettu 30.9.2025).

Kokko, Kai, Luonnon monimuotoisuus, Tieteen termipankki. (https://tieteentermipankki.fi/wiki/Oikeustiede:luonnon_monimuotoisuus, luettu 11.10.2025).

Metsä Group. Code Of Metsä. (<https://www.metsagroup.com/globalassets/metsa-group/documents/code-of-conduct/code-of-conduct-brochure-fin.pdf>, luettu 1.10.2025).

Metsä Group, Etusivu, (<https://www.metsagroup.com/fi/>, luettu 1.10.2025).

Metsä Group Plus -hoitomallin tavoitteena on metsien monimuotoisuuden lisääminen. Metsä Group. (https://www.metsagroup.com/fi/puunhankinta/kestava-kehitys/uudistava-metsatalous/metsa-group-plus/?gad_source=1&gad_campaignid=22768917730&gbraid=0AAAAADmScQBCbQQFl6olmAuAW1PWHdafq&gclid=Cj0KCQjwovPGBhDxARIsAFhgkWR3rfyzTv2BqjxuJ7DNY6OjY6eQKG5ITEAg3BYGKFe84gXzVHAitPIaApAQEALw_wcB, luettu 1.10.2025).

Metsä Group, Vuosikatsaus 2024. (<https://www.metsagroup.com/globalassets/metsa-group/documents/investors/financial-reporting/annual-reports/2024/metsa-group-vuosikatsaus-2024.pdf>, luettu 1.10.2025).

Metsä Groupin metsien käytön ja hoidon periaatteet. Metsä Group. (<https://www.metsagroup.com/fi/puunhankinta/yritys/metsa-groupin-metsien-kayton-ja-hoidon-periaatteet/>, luettu 1.10.2025).

Metsät ja Monimuotoisuus, UPM. (<https://www.upm.com/fi/vastuullisuus/metsat-ja-puuviljelmat/metsat-ja-monimuotoisuus/>, luettu 11.10.2025).

Miksi uusi sertifiikaatti, Evercover, AEFC. (<https://aeforest.org/fi/miksi-uusi-sertifikaatti/>, 10.10.2025).

Monimuotoisuuskauppa, Stora Enso Metsä. (<https://www.storaensometsa.fi/monimuotoisuuskauppa/>, luettu 3.10.2025).

- Montrealin luonto-kokous COP15, Ympäristöministeriö. (<https://ym.fi/montrealin-luontokokous-cop15>, 30.9.2025).
- Nature Benchmark 2023, UPM-Kymmene. World Benchmark Alliance, 2023. (<https://www.worldbenchmarkingalliance.org/publication/nature/companies/upm-kymmene/>, luettu 6.10.2025).
- Stora Enso Code of Conduct. (https://codeofconduct.storaenso.com/-/media/documents/download-center/documents/sustainability/stora-enso-code/storaenso_code_2023_v2_fi.pdf, luettu 1.10.2025).
- Stora Enso, Etusivu, (<https://www.storaenso.com/fi-fi/>, luettu 3.10.2025).
- Stora Enso Metsä, Monimuotoisuusohjelma. (<https://www.storaensometsa.fi/metsien-monimuotoisuus/>, luettu 3.10.2025).
- Stora Enso Oyj, Tilinpäätös ja toimintakertomus 2024. (https://www.storaenso.com/-/media/documents/download-center/documents/annual-reports/2024/storaenso_tilinpaaatos_2024.pdf, luettu 3.10.2025).
- Tornator Monimuotoisuusohjelma 2021-2030. (<https://www.tornator.fi/wp-content/uploads/2021/08/Tornatorin-monimuotoisuusohjelma-2021-2030-1.pdf>, luettu 3.10.2025).
- Tornatorin metsäomaisuus, Tornator talouskatsaus. (<https://www.tornator.fi/talouskatsaus/>, luettu 3.10.2025).
- UPM Code of Conduct. Huhtikuu 2025. (<https://www.codeofconduct.upm.com/siteassets/documents/gp-codeofconductfi.pdf>, luettu 6.10.2025).
- UPM, Etusivu, (<https://www.upm.com/fi/>, luettu 6.10.2025).
- UPM Vuosikertomus 2024. (<https://www.upm.com/siteassets/investors/reports-and-presentations/2024/upm-vuosikertomus-2024.pdf>, luettu 6.10.2025).
- Yritysrakenne, Metsä Group. (<https://www.metsagroup.com/fi/tietoa-metsa-groupista/tietoa-meista/yritysrakenne/>, luettu 1.10.2025).

Medialähteet

- Alkuvuosi toi hyvän vireen puukauppaan, Metsäteollisuus Ry, 22.4.2025. (<https://metsateollisuus.fi/uutishuone/alkuvuosi-toi-hyvan-vireen-puukauppaan/>, luettu 3.10.2025).
- Aromaa, Juha, Metsäyhtiöt kaukana luontokestävyydestä – toimet eivät linjassa EU:n luontoa suojelevan sääntelyn kanssa. Greenpeace, 19.3.2025. (<https://www.greenpeace.org/finland/blogit/ilmastonmuutos/metsayhtiot-kaukana-luontokestavyydesta-toimet-eivat-linjassa-eun-luontoa-suojelevan-saantelyn-kanssa/>, luettu 8.10).

Clear-cutting in Dutch forests is no longer allowed. Fern, 3.4.2025.

(<https://www.fern.org/publications-insight/clear-cutting-in-dutch-forests-is-no-longer-allowed/>, luettu 10.10.2025).

Eskonen, Hanna, Avohakkuista tuli Suomelle mainehaitta, sanoo metsäyrittäjä – uusi sertifikaatti voi mullistaa metsänhoidon. Yle, 27.8.2025. (<https://yle.fi/a/74-20178259>, luettu 10.10.2025).

Eskonen, Hanna, Yle näki lopulliset kriteerit vanhojen metsien suojeluun – kova kritiikki ei näytä kääntäneen hallituksen päätä. Yle, 11.3.2025. (<https://yle.fi/a/74-20148157>, luettu 11.10.2025).

Europe's environment 2025, Country profile: Finland. European Environment Agency, 2025. (<https://www.eea.europa.eu/en/europe-environment-2025/countries/finland>, luettu 11.0.2025).

Metsälakirikkomukset ovat vähentyneet edelleen. Mediatiedote, Metsäkeskus, 17.8.2023. (<https://www.metsakeskus.fi/fi/ajankohtaista/metsalakirikkomukset-ovat-vahentyneet-edelleen>, luettu 29.9.2025).

UPM kärähti: keitti luonnonmetsästä sellua, Greenpeace Suomi, 22.8.2025. (<https://www.greenpeace.org/finland/tiedotteet/metsat/upm-karahti-keitti-luonnonmetsasta-sellua/>, luettu 6.10.2025).

Lyhenteet

AEFC	Association of Ecological Forest Certification
EU	Euroopan Unioni
ESRS	European Sustainability Reporting Standards
FSC	Forest Stewardship Council
IUCN	International Union for Conservation of Nature
KHO	Korkein hallinto-oikeus
Metsäl	Metsälaki (1093/1996)
PEFC	Programme for the Endorsement of Forest Certification
WWF	World Wide Fund for Nature
YK	Yhdistyneet Kansakunnat

1 Johdanto

1.1 Aiheen rajaus

Metsällä ja metsätaloudella on erityinen asema suomalaisessa yhteiskunnassa. Metsäteollisuus on tärkeää Suomen taloudelle, ja useat metsäyhtiöt lukeutuvat Suomen suurimpiin yrityksiin, joilla on tärkeä vaikutus niin verotulojen, työllisyyden kuin vienninkin kannalta. Metsien käytöllä on pitkät perinteet, vaikka käsittelymuodot ovatkin kehittyneet rajusti vuosikymmenten aikana. Viime vuosina esiin on noussut huoli siitä, että nykyinen kestämaton metsätalous uhkaa luonnon monimuotoisuutta. Luonnon monimuotoisuus eli biodiversiteetti tarkoittaa sekä lajien sisäistä että niiden välistä monimuotoisuutta, mutta myös ekosysteemien ja maisemien monimuotoisuutta, luonnon kirjoa kokonaisuutena.¹ Metsätalous on luonnonvaroja kuluttava teollisuudenala, jonka tuotteena syntyy monimuotoisuudeltaan köyhää talousmetsää, eräänlaista puupeltoa.

Tässä tutkielmassa käsitellään luonnon monimuotoisuuden turvaamista metsäyhtiöiden näkökulmasta. Tutkielman tarkoituksena on hahmotella jäsenelty kuva siitä, millainen asema metsäyhtiöillä on luonnon monimuotoisuuden suojaamisessa oikeusjärjestyksen näkökulmasta, miten yhtiöt itse pyrkivät luomaan monimuotoisuutta suojaavia velvoitteita, ja mikä on näiden velvoitteiden vaikuttavuus. Lähempään tarkasteluun tutkielmassa nostetaan kolme Suomen suurinta metsäyhtiötä, Metsä Group, Stora Enso ja UPM-Kymmene. Tutkielmassa perehdytään yhtiöiden yksityisiin velvoitteisiin, jotka ohjaavat yhtiöiden toimintaa kohti biodiversiteettiystävällistä toimintatapaa. Tutkielman teemoja käsitellään Suomen kontekstissa, joten yhtiöiden toimet ulkomailla eivät ole tarkastelun kohteena. Metsäyhtiöiden asemaa Suomen metsätaloudessa ja -politiikassa ei voi vähätellä, ja sen takia ne ovat tarkasteltavana tässä tutkielmassa. Metsäyhtiöillä on potentiaalia ja vaikutusvaltaa kääntää suomalaisen metsäkeskustelun suunta luonnon monimuotoisuutta turvaavaksi.

Tutkielma rajautuu ainoastaan biodiversiteettiä koskevaan sääntelyyn. On tärkeää tiedostaa, että biodiversiteetin suojeleminen kytkeytyy vahvasti esimerkiksi ilmastonmuutoksen torjuntaan ja muuhun ympäristönsuojeluun. Vaikka biodiversiteetti on osa ympäristön- ja ilmaston suojeleminen kokonaisuutta, on sen yksityiskohtaisempi tarkastelu ja sääntely kuitenkin tarpeen.

---

¹ Kokko, Tieteen termipankki.

1.2 Tutkimuskysymykset ja tutkimusmenetelmät

Luonnon monimuotoisuuden itseisarvo on nostanut merkitystään monilla tieteen- ja teollisuudenaloilla. Monimuotoisuutta ei pystytä tehokkaasti suojaamaan ainoastaan yhden tieteenalan keinoin, vaan monimuotoisuuden eteen on tehtävä monialaista työtä. Esimerkiksi oikeustieteellisten sääntelyinstrumenttien sovittaminen monimuotoisuutta tukeviksi vaatii luonnontieteellisten tutkimusten huomioonottamista. Tästä syystä tämäkin tutkielma hyödyntää monitieteistä lähestymistapaa.

Tutkielman ensimmäinen tutkimuskysymys koskee sitä, miten oikeusjärjestys jäsentää metsäyhtiöiden roolin ja vastuun koskien luonnon monimuotoisuutta. Tutkielman toinen tutkimuskysymys puolestaan koskee yhtiöiden omaa suhtautumista luonnon monimuotoisuuteen. Kolmantena tutkimuskysymyksenä tutkielma pyrkii vastaamaan kysymyksiin koskien alan yksityisiä velvoitteita ja niiden vaikuttavuutta.

Tutkielman oikeuslähteinä käytetään laajasti niin kansallista lainsäädäntöä, kansainvälisiä sopimuksia kuin soft law -materiaaleja sekä kirjallisuutta. Tutkielmassa käytetään myös Metsä Groupin, Stora Enson ja UPM-Kymmenen tuottamia luonnon monimuotoisuutta koskevia materiaaleja, kuten monimuotoisuusohjelmia ja -raportteja sekä muuta monimuotoisuusviestintää. Yhtiöiden omat materiaalit ovat tutkielman kannalta merkityksellisiä, sillä ne tarjoavat tietoa alan tämänhetkisestä toiminnasta ja asenteesta luonnon monimuotoisuuden säilyttämistyötä kohtaan. Käyttämällä yhtiöiden tuottamia materiaaleja pyritään yhdistämään teoreettinen oikeudellinen kehys metsäteollisuuden todellisuuteen. Näin voidaan arvioida myös lainsäädännön todellista vaikuttavuutta.

Monipuolisen lähdeaineiston myötä tutkielmassa yhdistellään erityyppisiä tutkimusmetodeja. Aihetta lähestytään lainopin metodein, kun pyritään selvittämään, miten oikeusjärjestys hahmottaa metsätaloutta ympäröivää oikeutta.² Tutkielma hyödyntää myös empiiristä näkökulmaa yhtiöiden omien velvoitteiden tarkastelussa. Ei-oikeudellista aineistoa tulkitaan empiirisen tutkimuksen laadullisin metodein havainnoimalla yhtiöiden tuottamaa aineistoa.³ Empiiristen menetelmien avulla jäsennetään tutkielman kohteena olevaa sääntelykenttää, joka on hyvin pitkälle painottunut soft law -lähteisiin ja yhtiöiden omiin velvoitteisiin. Yhdistämällä sekä lainopin että empirian menetelmiä pyritään luomaan koherentti ja

---

² Husa – Mutanen, – Pohjolainen, 2010, s. 21.

³ Ratamäki, Lakimies, 2025, s. 715.

todellisuuteen tiukasti sidonnainen kuva metsäyhtiöitä koskevasta sääntelystä ja yhtiöiden yksityisistä velvoitteista.

2 Metsäyhtiöitä koskeva luonnon monimuotoisuutta turvaava sääntely

2.1 Luonnon monimuotoisuus ja sen turvaaminen

Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen lainsäädännön ja oikeudellisten työkalujen avulla ei ole yksinkertaista tai suoraviivaista. Monimuotoisuutta turvaavia säädöksiä ei voida koota yhteen oikeuslähteeseen tai lakiin, vaan ollakseen tehokasta, biodiversiteettivelvoitteiden tulisi läpäistä lähes koko oikeusjärjestys. Monimuotoisuuden turvaaminen on luonteeltaan erityyppistä verrattuna esimerkiksi lajiensuojeluun. Lajikohtaiset suojelumääräykset ovat pistemäisiä, kohdistuvat selkeisiin mitattavissa oleviin tavoitteisiin ja asettavat selkeät kehykset myös metsäteollisuudelle. Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen puolestaan on periaatetasoinen tavoite, jota ohjaavat niin kansainväliset sopimukset kuin kansallinen lainsäädäntö sekä soft law.

Metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamisessa avainasemassa on vanhojen metsien suojelu, lahopuiden määrän lisääminen, avohakkuiden vähentäminen sekä metsien pirstaloitumisen estäminen.⁴ Yhtenäisten metsäalueiden merkitys luonnon monimuotoisuudelle on suuri, mutta metsien yhtenäisyys kärsii, sillä omistus on jakautunut useille eri tahoille, jonka takia yhtenäinen metsänhoito on hankalaa. Suomen metsät ovat pitkälti yksityishenkilöiden omistuksessa.⁵ Osaltaan tämä voitaisiin nähdä mahdollisuutena metsäyhtiöiden kannalta: yhtiöt ovat asemassa, jossa niillä olisi mahdollisuus suunnitelmallisesti yhtenäistää metsänhoitoa, sillä ne ovat eri metsänomistajia yhdistäviä toimijoita.

Koska luonnon monimuotoisuutta ei voida turvata yksiselitteisillä, yksityiskohtaisilla ja kapea-alaisilla laeilla, biodiversiteettiä koskeva sääntely, kuten ympäristöoikeus yleisestikin, sisältää paljon normeja, jotka ovat luonteeltaan joustavia.⁶ Joustavat normit toisaalta mahdollistavat normien soveltamisen mahdollisimman laaja-alaisiin tapauksiin, ja samalla lainsäätäjät välttyvät lain jatkuvalta päivittämistarpeelta.⁷ Toisaalta joustaviin normeihin liittyy oikeustieteellisellä alalla laajastikin tutkittuja haasteita, kuten päätösvallan siirtyminen lainsäätäjältä sen soveltajalle, lain tavoitteiden tosiasiallinen toteutuminen sekä sen

---

⁴ Kokko – Similä, 2009, s.73, 82.

⁵ Kansallinen metsästrategia, MMM 2023:22, s. 21.

⁶ Kuusiniemi, 2001, s.171.

⁷ Kuusiniemi, 2001, s.171.

kontrollointi ja lainsoveltamisen ennustettavuus.⁸ Joustavilla normeilla voidaan kuitenkin ympäristöoikeuden alalla nähdä olevan myös positiivisia vaikutuksia, sillä ne voivat esimerkiksi mahdollistaa lain laajan tulkintavaikutuksen.⁹ Ympäristöoikeudessa usein ongelmallisempaa olisi, mikäli laki olisi liian tarkkarajainen, sillä tämä voisi johtaa esimerkiksi tilanteisiin, joissa uuden teknologian tai tutkimuksen myötä syntyneet teolliset menetelmät tai uudet tunnistetut lajit olisivatkin lainsäädännön ulkopuolella.

Metsäyhtiöiden kannalta joustavat säännökset toisaalta asettavat epäselväksi sen, mikä on yritysten todellinen vastuu, mutta toisaalta myös ajavat yrityksiä huomioimaan toimintansa biodiversiteettivaikutukset laaja-alaisesti. Kääntöpuolena on, ettei yhtiöiden vaikutuksia biodiversiteettiin voida konkreettisesti valvoa.

Biodiversiteettitavoitteiden kannalta aiheelliseksi nouseekin juuri kysymys siitä, ovatko joustavat ja abstraktit säännökset riittäviä luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi. Biodiversiteettiä koskevat velvoitteet ovat luonteeltaan joustavia, ja ne jättävät vastuun soveltamisestaan yhtiöille ja muilla alan toimijoille. Metsäalalla, kuten monilla muillakin ympäristön käyttöön tiiviisti nojaavilla aloilla, yritysten itse asettamat standardit ja tavoitteet ovat tärkeässä asemassa. Eräs määritelmä yrityksen vastuullisuudelle myös ympäristön kannalta on, että lainsäädäntö muodostaa ainoastaan kehyksen, jossa yritys toimii, ja todellista vastuullisuutta tavoitellessaan yrityksen on toimittava siten, että se ylittää lakiin sisältyvien vähimmäisvelvoitteiden tason.¹⁰ Metsäyhtiöt tuntuvat omaksuneen tämän määritelmän, sillä yritykset asettavat toiminnalleen paljon luonnon monimuotoisuuteen liittyviä tavoitteita, joilla ei kuitenkaan ole lainsäädäntöön perustuvaa velvoitetta taustalla.

2.2 Kansallinen, kansainvälinen ja EU-tason sääntely

Kansallisella tasolla luonnon monimuotoisuus on kirjattu jo perustuslakiin (731/1999), jonka 20 § asettaa kaikki vastuuseen ”luonnosta ja sen monimuotoisuudesta”. Tämän voi tulkita merkiksi siitä, että oikeusjärjestelmä pystyisi tunnistamaan luonnon ja sen monimuotoisuuden itseisarvon. Luonnon itseisarvon tunnustaminen olisi tärkeää, jotta monimuotoisuutta pystyttäisiin suojaamaan mahdollisimman tehokkaasti.

---

⁸ Tuori, 2000, s. 135; Kuusiniemi, 2001, s. 171.

⁹ Kuusiniemi, 2001, s. 174.

¹⁰ Rajavuori, 2025, s. 74.

Kansainvälisen oikeuden tasolla luonnon monimuotoisuutta käsitellään erilaisissa sopimuksissa. Vuonna 1992 YK:n jäsenvaltioiden välillä solmittu Rion sopimus koskee kestävän kehityksen periaatteita sekä luonnon monimuotoisuuden suojelemista koskevia valtioiden velvoitteita.¹¹ Suomi on liittynyt sopimukseen (SopS 78/1994) vuonna 1994. Sitten YK on julkaissut myös muita luonnon monimuotoisuutta tukevia tavoitteita ja periaatekehyksiä, kuten Kunming-Montrealin maailmanlaajuinen luonnon monimuotoisuuskehys, jolla päivitettiin aiempia tavoitekehyksiä, joita ei oltu onnistuttu saavuttamaan tavoitevuoteen 2020 mennessä.¹² Lisäksi YK:n Agenda 2030 -tavoitteet kohdistuvat osin myös luonnon monimuotoisuutta koskeviin tavoitteisiin, ja maakohtaisesti Suomessa on tunnistettu yhdeksi tärkeäksi erityishuomiota vaativaksi kestävän kehityksen osa-alueeksi monimuotoisuutta ja hiilineutraaliutta vahvistava metsien, vesien ja maan käyttö.¹³ Rion biodiversiteettisopimus velvoittaa valtiot luomaan biodiversiteettistrategian, jolla sopimuksen velvoitteita täsmennetään ja tavoitellaan.¹⁴ Myös EU:lla on oma biodiversiteettistrategia. Tällaiset strategiat ovat pikemminkin poliittisia agendoja, kuin tehokkaita työkaluja biodiversiteetin tosiasialliseksi suojelemiseksi. Suomen kansallinen biodiversiteettistrategia on ollut päivityksenalaisena vuodesta 2023 alkaen.¹⁵

EU:lla ei ole yhteistä metsäpolitiikkaa, joten metsien käyttöä säännellään kansallisesti, vaikkakin joitain metsien käyttöön ja luonnon monimuotoisuuteen liittyviä velvoitteita sisältyy muihin direktiiveihin.¹⁶ Esimerkiksi luontodirektiivi (ETY) 92/43¹⁷ ja sen perusteella toteutettu luonnonsuojelulaki ulottuu myös metsäteollisuuden alueelle muun muassa Natura 2000 -suojelualueverkoston kautta.¹⁸

Maa- ja metsätalousministeriö on julkaissut vuonna 2022 Kansallisen metsästrategian, jonka yksi päämäärä on metsien monimuotoisuuden vahvistaminen.¹⁹ Samaisessa asiakirjassa tavoitteeksi asetetaan myös talouskäytössä olevien metsien monimuotoisuuskehityksen kääntäminen elpymisuralle.²⁰ Käytännössä tämä voidaan tulkita siten, että tavoitteeksi on

---

¹¹ Uitamo, 1997, s. 56–57.

¹² Montrealin luonto-kokous COP15, Ympäristöministeriö.

¹³ Kestävän kehityksen globaali toimintaohjelma Agenda2030, Suomen kestävän kehityksen toimikunta.

¹⁴ Uitamo, 1997, s. 73.

¹⁵ Kansallinen luonnon monimuotoisuuden strategia ja toimintaohjelma vuoteen 2035, YM039:00/2021, Ympäristöministeriö.

¹⁶ Uitamo, 1997, s. 78.

¹⁷ Neuvoston direktiivi (ETY) 92/43 luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta. Annettu 21.5.1992. (EYVL L 206, 22.7.1992)

¹⁸ Uitamo, 1997, s. 83.

¹⁹ Kansallinen metsästrategia, Maa- ja metsätalousministeriö, 2022, s. 24.

²⁰ Kansallinen metsästrategia, Maa- ja metsätalousministeriö, 2022, s. 25.

asetettu monimuotoisuuden vähenemisen estämisen lisäksi myös monimuotoisuuden lisääminen. Metsästrategian sävy on hyvin pitkälti metsätalouden näkökulmaa palveleva ja sen sisältö koostuu paljolti metsäalan kilpailukyvyn parantamiseksi asetetuista tavoitteista.

Metsäyhtiöitä koskeva sääntely on jakautunut eri lähteisiin, ja biodiversiteettiä suojaava sääntely muodostaa käytännössä häviävän pienen osan sääntelystä. Yhtiöiden toimintaa sääntelevät luonnollisesti yhtiöoikeudelliset säännökset siinä missä kaikkia muitakin yhtiöitä. Tärkein metsien käyttöä koskeva oikeuslähde on metsälaki (1093/1996). Metsien käyttö on suhteellisen vapaata Suomessa, eikä oikeusjärjestys erota metsäyhtiötä metsän käyttäjänä yksityisestä metsänomistajasta. Metsien käytön vapauden taustalla on periaate omistajan vahvasta omaisuudensuojasta, eikä lainsäädäntö aseta metsäyhtiöitä tai muita metsää omistavia tai käyttäviä yhteisöjä eri asemaan yksityishenkilöiden kanssa. Suurin osa metsänomistajista on yksityishenkilöitä, joten biodiversiteetin suojaaminen hakkuita rajoittamalla lainsäädännön kautta on haastavaa juurikin yksityishenkilöiden omaisuudensuojan vuoksi.

Metsälaki tunnistaa biodiversiteetin yhtenä lain tavoitteista. Lain ensimmäisessä pykälässä luonnon monimuotoisuus on asetettu rinnakkaiseksi tavoitteeksi taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävänsä metsänhoidon kanssa. Erityisen tärkeää luonnon monimuotoisuuden näkökulmasta on metsälain 10 §, joka rajaa metsänomistajan oikeutta tiettyjen suojeltavien erityisen tärkeiden elinympäristöjen alueella.

Metsälain tavoitteita pyritään valvomaan metsänkäyttöilmoituksilla, joiden tekemiseen ovat velvoitettuja hakkuita suunnittelevat yksityishenkilöt, yritykset ja yhteisöt, jotka omistavat metsää.²¹ Metsänkäyttöilmoitus on nimensä mukaisesti ainoastaan ilmoitus metsän käytöstä – sillä ei haeta eikä sen perusteella myönnetä tai evätä lupaa metsän käyttöön, eli hakkuun voi aina ilmoituksen tehtyään toteuttaa, ellei sille ole metsälakiin perustuvaa muuta estettä.²² Metsäkeskus vastaa MetsäL valvonnasta, mutta Metsäkeskukseen saapuu vuosittain noin 125 000 ilmoitusta, joten lienee selvää, että valvonta on osin puutteellista ja tehotonta jo ilmoitusten suuren määrän vuoksi.²³ Tämänhetkinen luonnon monimuotoisuutta suojaava metsälainsäädäntö nojaa vahvasti maanomistajien haluun tehdä vapaaehtoisia toimia monimuotoisuuden eteen. Kuusiniemen mukaan MetsäL ei tarjoa riittäviä työkaluja

---

²¹ Kuusiniemi, 2001, s. 211.

²² Kuusiniemi, 2001, s. 211.

²³ Metsälakirikkomukset ovat vähentyneet edelleen, Metsäkeskus, 17.8.2023; Kuusiniemi, 2001, s. 211.

monimuotoisuuden säilyttämiseksi, mikäli maanomistaja ei ole esimerkiksi eettisistä syistä halukas tekemään biodiversiteetin turvaamiseksi vaadittuja toimia.²⁴ Tämä on tärkeä havainto, jossa myös osaltaan kiteytyy metsän käytön sääntelyyn liittyvät ongelmat.

MetsäL siis sääntelee metsäyhtiöiden toimintaa siltä osin, kuin ne toimivat metsänomistajan asemassa, tai ovat muuten, esimerkiksi sopimuksen myötä velvollisia tekemään metsänkäyttöilmoituksen. Huomionarvoista on, että metsäyhtiöt eivät toimi useimmiten metsänomistajana, vaan puun ostajana muilta metsänomistajilta eli käytännössä useimmiten yksityishenkilöiltä, eikä metsäyhtiöllä siten ole mahdollisuutta eikä todennäköisesti myöskään intressiä vaikuttaa kulloinkin kyseessä olevan metsäalueen biodiversiteettiin. Tämän ei kuitenkaan tulisi poistaa metsäyhtiöiden vastuuta toimistaan, jotka ovat omiaan heikentämään biodiversiteettiä alueella.

Voidaan siis todeta, että kansainvälisistä sopimuksista ja tavoitteista johdettavissa olevat monimuotoisuusvelvoitteet periaatetasolla ohjaavat suomalaista metsäteollisuutta ja metsäyhtiöitä koskevaa sääntelyä. Käytännön tasolla tilanne kuitenkin näyttäytyy toisenlaisena, sillä metsäyhtiöiden todellinen vastuu luonnon monimuotoisuudesta jää epäselväksi osaltaan joustavien normien ja myös yhtiöiden määrittelemättömän aseman vuoksi. Oikeusjärjestelmämme ei tunnista yhtiöiden asemaa tarvittavalla tasolla. Yhtiöt ja metsäteollisuuden tarpeet luovat paineen hakkuille, mikä johtaa metsien kestäättömään käyttöön. Lainsäädäntö jättää vastuun poliittisten tavoitteiden varaan, joiden todellinen vaikuttavuus ei ole tehokasta.²⁵ Siten kyseessä on *lex imperfecta* -sääntely, joka ei tarjoa toimivia työkaluja abstrakteiksi jäävien tavoitteidensa saavuttamiseksi.²⁶ Sääntelytyhjiötä täyttämään on syntynyt erilaisia alan yksityisiä velvoitteita, joita käsitellään tutkielman seuraavassa kappaleessa.

---

²⁴ Kuusiniemi, 2001, s. 211–212.

²⁵ Kokko – Similä, 2009, s. 98.

²⁶ Kokko – Similä, 2009, s. 98.

3 Metsäyhtiöiden yksityiset velvoitteet luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi

3.1 Yksityisten velvoitteiden merkitys

Yritysten itse luomat oikeudelliset luonnon monimuotoisuutta koskevat velvoitteet tarkoittavat käytännössä erilaisia ehtoja, vaatimuksia sekä tavoitteita, joita yritykset asettavat yhteistyökumppaneilleen, toisille yrityksille sekä myös itselleen.²⁷ Nämä velvoitteet voivat olla erityyppisiä, kuten yrityksen eettisiin periaatteisiin eli code of conductiin sisältyviä lupauksia ja sitoumuksia, kauppa- tai rahoitussopimusten kestävyysehtoja tai esimerkiksi vaatimuksia koskien raaka-aineiden sertifiointia tuotantoketjussa.²⁸ Yhtiöillä, joilla on kestävyysraportointidirektiivin (EU) 2022/2464²⁹ mukainen vastuullisuusraportointivelvollisuus raportoivat myös biodiversiteettiin vaikuttavista toimistaan.³⁰ Velvollisuus koskee kaikkia tässä tutkielmassa käsiteltäviä metsäyhtiöitä, eli UPM-Kymmeneä, Stora Ensoa sekä myös Metsä Boardin omistavaa Metsä Groupia, koska Suomessa raportointivelvolliseksi on asetettu myös osuuskunnat.³¹ Toisaalta suomalaiset metsäyritykset ovat olleet vastuullisuusraportoinnin edelläkävijöitä jo ennen EU-sääntelyä, sillä ne ovat julkaisseet erilaisia vastuullisuusraportteja jo 1990-luvulta alkaen.³²

Niin sanottujen yksityisten velvoitteiden suosio metsäalalla selittyy sillä, että ne toimivat tärkeänä markkinointivalttina, ja toisaalta myös antavat yrityksille vallan määrätä mihin suuntaan yritysvastuun velvoitteet kehittyvät, ennen kuin lainsäätävä velvoittaa yhtiöt tekemään kyseisiä toimia lain nojalla.³³ Yritykset hyötyvät siitä, että pääsevät ohjaamaan velvoitteiden kehityssuuntaa itse. Yritysvastuu on nopeasti kehittyvä yritystoiminnan osa-alue, jonka säätelemiseen yksityiset velvoitteet ovat lainsäädäntöä ketterämpi työkalu. Metsäyhtiöillä, joita tässä tutkielmassa tarkastellaan, on kullakin esimerkiksi niin sanottu omaehtoinen biodiversiteettiohjelma, jonka yksi tarkoitus on brändin ja imagon luominen luonnon monimuotoisuutta tukevana yrityksenä.

---

²⁷ Rajavuori, 2025, s. 335.

²⁸ Rajavuori, 2025, s. 337.

²⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2022/2464, asetuksen (EU) N:o 537/2014, direktiivin 2004/109/EY, direktiivin 2006/43/EY ja direktiivin 2013/34/EU muuttamisesta yritysten kestävyysraportoinnin osalta. Annettu 14.12.2022.

³⁰ Rajavuori, 2025, s. 241.

³¹ Rajavuori, 2025, s. 241.

³² Halme – Mäkelä, 2025, s. 2.

³³ Rajavuori, 2025, s. 337.

Yksityisten velvoitteiden ansiosta metsäyhtiöt käsittelevät toimintansa vaikutuksia luonnon monimuotoisuuteen varsin paljon. Tämä ei kuitenkaan suoraan johda siihen, että luonnon monimuotoisuus olisi turvattu ja otettu huomioon yhtiöiden toiminnassa. Yksityisillä velvoitteilla voi olla todellisuudessa myös negatiivisia vaikutuksia luonnon monimuotoisuuteen. Metsäyhtiöiden luomat yksityiset velvoitteet ovat kuitenkin nähdäkseni pääosin hyödyllisiä. Velvoitteiden vaikuttavuus on kuitenkin kyseenalaistettu, ja niihin onkin aiheellista suhtautua kriittisesti, sillä useimmiten niitä käytetään melko aggressiivisestikin markkinointi- ja brändäystyökaluina.

3.2 Katsaus metsäyhtiöiden biodiversiteettiohjelmiin ja monimuotoisuussitoumuksiin

Kuten sanottu, suomalaiset metsäyhtiöt ovat jo pitkään raportoineet toimintansa vastuullisuudesta, eli vaikutuksista yhteiskuntaan ja ympäristöön. Ympäristöä kuormittavat teollisuudenalat ovat herkempiä raportoimaan vastuullisuudestaan, mikä tukee myös tulkintaa siitä, että raportit ovat tärkeä osa brändin luomista ja markkinointia.³⁴ Metsäyhtiöt ovat siis jo pitkään tiedostaneet kuormittavuutensa ympäristölle ja luonnon monimuotoisuudelle.

Tällä hetkellä yhtiöt raportoivat toiminnastaan kestävyysraportointidirektiivin (EU) 2022/2464 edellyttämällä tavalla, ja käyttävät vuosikertomukseen sisällytetyissä raporttiosioissa ESRS-raportointistandardeja. Komission asetuksessa (EU) 2023/2772³⁵ määriteltyjen standardien alaosiio E4 käsittelee luonnon monimuotoisuutta ja ekosysteemejä. Asetuksen mukaan tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että yrityksen on kyseisessä osiossa raportoitava esimerkiksi suorista vaikutuksistaan biologisen monimuotoisuuden vähenemiseen sekä vaikutuksistaan lajien ja ekosysteemien tilaan. Asetus ei kuitenkaan anna tarkkoja tai yksiselitteisiä ohjeita sille, miten tämä tulisi toteuttaa, sillä vaikutusten arviointi vaihtelee eri aloilla. Monimuotoisuus muodostaa vain yhden osion raportoinnista, mutta monimuotoisuudella on kytköksiä myös muihin alaosiioihin, kuten osioon E1 Ilmastonmuutos.

Panu Halmeen ja Marileena Mäkelän tutkimuksessa koskien metsäyhtiöiden luonnon monimuotoisuudesta koskevaa raportointia todetaan, että yritysten omat sitoumukset biodiversiteettiä kohtaan ovat merkittävässä asemassa.³⁶ Tutkimuksen mukaan

---

³⁴ Halme – Mäkelä, 2025, s. 2.

³⁵ Komission delegoitu asetukset (EU) 2023/2772, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/34/EU täydentämisestä kestävyysraportointistandardien osalta. Annettu 31.7.2023.

³⁶ Halme – Mäkelä, 2025, s. 2.

biodiversiteetin ja luonnon monimuotoisuuden käsittely ja kyseisten käsitteiden käyttö metsäyhtiöiden raporteissa on yleistynyt rajusti viime vuosina.³⁷ Seuraavissa osioissa perehdytään kolmen suomalaisen metsäyhtiön raportointiin ja monimuotoisuussitoumuksiin.

3.2.1 Metsä Group

Metsä Group on konserni, jonka omistaa Metsäliitto Osuuskunta, jonka omistajia puolestaan ovat 90 000 suomalaista metsänomistajaa.³⁸ Yritys kirjoittaa verkkosivuillaan, että sen rakenne antaa ”hyvät edellytykset taata kestävä ja vastuullinen puunhankinta” ja ”ja huolehtia suomalaisten metsien kestävästä kasvusta kokonaisvaltaisesti”.³⁹

Monimuotoisuus, kestävyys ja vastuullisuus nousevat esiin vahvasti jo Metsä Groupin verkkosivuja tarkastellessa.⁴⁰ Brändiä luodaan niin kuvien kuin tekstiartikkelienkin kautta. Yhtiöllä ei ole varsinaista erillistä biodiversiteettiohjelmaa, vaan teemaa koskeva tavoitteet ja sitoumukset on sisällytetty muihin yhtiön asiakirjoihin, kuten yleisiin periaatteisiin, toimintaohjeisiin ja muihin materiaaleihin. Verkkosivuilla on julkaistu yhtiön metsien käytön ja hoidon periaatteet.⁴¹ Eettisten ohjeidensa mukaan luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi yhtiö turvautuu metsäsertifiointeihin, joilla asiakirjan sanamuodon mukaisesti ”varmistetaan metsän laillinen käyttö ja vastuullinen hoito, ja turvataan näin monimuotoisuuden säilyminen”.⁴²

Yhtiön vuosikatsauksessa 2024 ja siihen sisältyvässä vastuullisuusraportissa luonnon monimuotoisuus on esillä useaan otteeseen erilaisissa konteksteissa. Yhtiö nostaa esiin, että luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen ja myös siitä aiheutuva mahdollinen lisääntyvä sääntely muodostavat sekä strategisen että operatiivisen riskin konsernin liiketoiminnalle.⁴³ Monimuotoisuuden turvaamiseksi Metsä Group on asettanut tavoitteeksi uudistavan metsätalouden toteuttamisen vuoteen 2030 mennessä.⁴⁴ Uudistavalla metsätaloudella yhtiö

---

³⁷ Halme – Mäkelä, 2025, s. 10.

³⁸ Yritysrakenne, Metsä Group.

³⁹ Yritysrakenne, Metsä Group.

⁴⁰ Etusivu, Metsä Group

⁴¹ Metsä Groupin metsien käytön ja hoidon periaatteet.

⁴² Code Of Metsä, s. 35.

⁴³ Metsä Group, Vuosikatsaus 2024, s. 20–21.

⁴⁴ Metsä Group, Vuosikatsaus 2024, s. 4.

tarkoittaa, että ”metsänkäytön toimenpiteiden jälkeen metsällä on edellytykset kehittyä monimuotoisuudeltaan aiempaa vahvemmiksi”.⁴⁵

Metsä Groupin ylivoimaisesti näkyvimmit toimet ESRS-raportoinnin E4 ”biologinen monimuotoisuus ja ekosysteemit” -osion perusteella ovat Metsä Group Plus -hoitomalli sekä luontohankkeiden rahoitusohjelma.⁴⁶ Metsä Group Plus -mallissa omistajajäsenet voivat puukaupan tai taimikonhoitotilauksen yhteydessä valita luonnon monimuotoisuuden paremmin huomioivan toimintatavan, joka käytännössä merkitsee leveämpiä vesistöjen suojakaistoja sekä suurempaa säästöpuiden ja tekopökkelöiden määrää, ja yhtiö maksaa bonusta korvauksena puukauppattulojen menetyksestä.⁴⁷ Osuuskunta operoi bonusjärjestelmänsä kautta, mutta tietoa maksettavan bonuksen määrästä ei ole saatavilla.

Metsä Groupin vuonna 2021 lanseeraama luontohankkeiden rahoitusohjelma käsitti vuonna 2024 26 kohdetta, joita rahoitettiin yhteensä 600 000:lla eurolla.⁴⁸

3.2.2 Stora Enso

Vertailtavina olevista kolmesta metsäyhtiöstä Stora Enson luonnon monimuotoisuutta koskeva raportointi on lisääntynyt eniten, ja esimerkiksi raporteissa käytetään tutkimuksen mukaan huomattavasti enemmän luonnon monimuotoisuutta kuvaavia sanoja kuin aiempina vuosina.⁴⁹ Yhtiön verkkosivuja tarkastellessa käy ilmi, että yhtiö pyrkii luomaan imagoaan ”uusiutuvien materiaalien yhtiönä”, mikä siirtää huomion pois varsinaisesta metsäteollisuudesta, joka kuormittaa luonnon monimuotoisuutta.⁵⁰ Kiinnostavaa, on että yhtiön code of conduct -asiakirjassa kerrotaan yhtiön tarjoamilla uusiutuvilla ratkaisulla olevan myönteinen vaikutus luonnon monimuotoisuuteen.⁵¹ Yhtiö tunnistaa luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen riskinä yhtiön toiminnalle vuosikertomuksessaan.⁵²

Stora Enson ote luonnon monimuotoisuuden suojelemiseen lähestyy aihetta erilaisesta näkökulmasta kuin esimerkiksi edellä käsitelty Metsä Group. Stora Enson sitoumukset painottuvat pitkälti siihen, että yhtiö esittää tekevänsä jo lähtökohtaisesti ympäristöystävällistä

⁴⁵ Metsä Group, Vuosikatsaus 2024, s. 4.

⁴⁶ Metsä Group, Vuosikatsaus 2024, s. 67–73.

⁴⁷ Metsä Group Plus -hoitomallin tavoitteena on metsien monimuotoisuuden lisääminen.

⁴⁸ Metsä Group, Vuosikatsaus 2024, s. 72.

⁴⁹ Halme – Mäkelä, 2025, s.10.

⁵⁰ Etusivu, Stora Enso.

⁵¹ Stora Enso Code of Conduct, s. 4.

⁵² Stora Enso Oyj, Tilinpäätös ja toimintakertomus 2024.

työtä kehittämällä uusiutuvia materiaaleja. Stora Enso toimii myös muualla maailmassa Suomen lisäksi, ja tämä tuo myös oman sävynsä yhtiön periaatteisiin. Tässä tutkielmassa keskitytään kuitenkin yhtiön toimiin Suomessa.

Metsä Groupista poiketen Stora Ensolla on metsiä koskeva monimuotoisuusohjelma-asiakirja.⁵³ Monimuotoisuusohjelma asettaa yhtiölle ”tahtotilan” monimuotoisuuden suojelemiseksi: yhtiö pyrkii toiminnassaan nettopositiiviseen vaikutukseen luonnon monimuotoisuuden osalta yhtiön omissa metsissä sekä ulkomailla sijaitsevilla puuviljelmillä vuoteen 2050.⁵⁴ Kunnianhimoiselta kuulostava tavoite typistyy, kun otetaan huomioon, että yhtiö omistaa metsää enimmäkseen Ruotsissa, ja Suomessa Stora Enso omistaa metsää Tornator-tytäryhtiön kautta, johon Stora Ensolla on 40% omistusosuus.⁵⁵ Tornator puolestaan omistaa n. 700 000 hehtaaria metsämaata Suomessa.⁵⁶ Kiinnostavaa on, että nettopositiivinen vaikutus luonnon monimuotoisuuteen 2050 -tavoitetta ei mainita Tornatorin monimuotoisuusohjelmassa.⁵⁷ Tavoite on altis kritiikille myös siksi, että se pyrkii siirtämään vastuun paikassa x aiheutetusta ympäristön monimuotoisuuden heikentämisestä korvattavaksi paikassa y. Tämä on yleinen yritysten monimuotoisuusohjelmiin ja -sitoumuksiin liittyvä ongelma.

Stora Enson vuosikertomuksessa 2024 ESRS-raportoinnin alaosiossa E4 huomion herättää se, että mitatuista kuudesta omaehtoisesta biodiversiteettitavoitteesta yhtiö onnistui saavuttamaan vain kolme.⁵⁸ Raportista käy ilmi, että yhtiön käyttämiä keinoja monimuotoisuussitoumuksiensa saavuttamiseksi Suomessa ovat muun muassa metsäsertifikaatit, ennallistamishankkeiden rahoittaminen sekä metsänomistajien monimuotoisuustietoisuuden lisääminen.⁵⁹ Yhtiö ottaa raportissa myös lyhyesti kantaa aiheuttamiinsa ympäristövahinkoihin, jotka ovat omiaan heikentämään luonnon monimuotoisuutta, esimerkkinä 2024 elokuussa Hukkajoella tapahtunut, suuren mediahuomion kerännyt jokihelmisimpukkatuho.⁶⁰

---

⁵³ Stora Enso Metsä Monimuotoisuusohjelma.

⁵⁴ Stora Enso Metsä Monimuotoisuusohjelma, s. 3.

⁵⁵ Stora Enso Metsä Monimuotoisuusohjelma, s. 10.

⁵⁶ Tornatorin metsäomaisuus, Tornator talouskatsaus.

⁵⁷ Tornator Monimuotoisuusohjelma 2021-2030.

⁵⁸ Stora Enso Oyj, Tilinpäätös ja toimintakertomus 2024, s. 57.

⁵⁹ ”Stora Enso Oyj, Tilinpäätös ja toimintakertomus 2024”, 54–59.

⁶⁰ Stora Enso Oyj, Tilinpäätös ja toimintakertomus 2024, s. 57.

Stora Enso tekee yhteistyötä kansainvälisen luonnonsuojelujärjestö IUCN:n kanssa.⁶¹ Lisäksi yhtiö tarjoaa metsänomistajille mahdollisuuden monimuotoisuuskauppaan, eli puukauppaan, jossa metsään jätetään sertifikaattien vaatimukset ylittävä määrä lahopuita ja tekopökölöitä.⁶² Monimuotoisuuskauppa ei koske Tornatorin kauppvoja tai FSC-sertifioituja metsiä, ja metsänomistaja saa kaupasta monimuotoisuuslisää 0,5€/m³.⁶³ Vertailun vuoksi, esimerkiksi mäntytukin kuutiohinta alkuvuonna 2025 oli n. 81 euroa.⁶⁴

3.2.3 UPM-Kymmene

Myös UPM ottaa kantaa toimintansa vaikutuksiin luonnon monimuotoisuuteen. Yhtiön verkkosivuja tarkastelemalla välittyy materiaaliratkaisuja tuottava ja kestävä brändi, joka pitää sisällään myös samoja elementtejä kuin edellä tarkasteltavana ollut Stora Enso, ja myös luonnon monimuotoisuus mainitaan heti etusivulla.⁶⁵ Kestävyyden korostaminen on kuitenkin UPM:n verkkosivuilla maltillisempaa verrattuna Stora Ensoon, joka käyttää viestinnässään aggressiivisemmin erilaisia ”bio” -käsitteitä. Stora Enson tavoin myös UPM toimii kansainvälisesti, ja tämä vaikuttaa osaltaan myös yhtiön vastuullisuustavoitteisiin ja sitoumuksiin.

UPM:n Code of Conduct -asiakirjassa luonnon monimuotoisuuden turvaaminen nostetaan esiin yhtenä yhtiön ympäristöön liittyvistä toimista.⁶⁶ Ympäristöä käsittelevässä osiossa yhtiö sitoutuu noudattamaan toiminnassaan ympäristöä koskevia lakeja.⁶⁷ Kuten aiemmin on todettu, pelkkää lakiin perustuvaa velvoitetta luonnon monimuotoisuuden suojelemiseksi metsäyhtiön toiminnassa ei ole käytännössä tehokkaana olemassa. UPM sitoutuukin lakien noudattamisen lisäksi ”--tieteeseen perustuviin toimiin, joilla pyritään vähentämään toimintamme vaikutusta ilmastoon ja luonnon monimuotoisuuteen--”.⁶⁸

Vuosikertomuksessaan UPM painottaa vastuullisuutta ja myös vastuuta luonnon monimuotoisuudesta huomattavasti vahvemmin kuin edellä käsitellyt yritykset. Yritys listaa luonnon monimuotoisuuden edistämisen yhdeksi yritystoimintansa painopisteeksi vuonna

---

⁶¹ Stora Enso Oyj, Tilinpäätös ja toimintakertomus 2024, s. 56.

⁶² Monimuotoisuuskauppa, Stora Enso Metsä.

⁶³ Monimuotoisuuskauppa, Stora Enso Metsä.

⁶⁴ Alkuvuosi toi hyvän vireen puukauppaan, Metsäteollisuus Ry, 22.4.2025.

⁶⁵ Etusivu, UPM.

⁶⁶ UPM Code of Conduct, 2025, s. 24.

⁶⁷ UPM Code of Conduct, 2025, s. 24.

⁶⁸ UPM Code of Conduct, 2025, s. 24.

2024.⁶⁹ Lisäksi se viittaa suoraan YK:n Agenda 2030 kestävä kehityksen tavoitteisiin, joista tavoitteet 13 ja 15 koskevat ilmastotekoja ja maanpäällistä elämää, joiden kautta myös edistetään luonnon monimuotoisuutta.⁷⁰ Tämä on huomionarvoista, sillä muut tarkastellut metsäyhtiöt eivät ole viitanneet YK:n kestävyystavoitteisiin yhtä laajasti.

UPM on tehnyt aktiivista työtä luonnon monimuotoisuuden eteen jo vuodesta 1998.⁷¹ Työtä tehdään yhtiön oman Forest Action -vastuullisuusohjelman sekä muiden sitoumusten kautta.⁷² Vastuullisuus- ja biodiversiteettitavoitteet on sidottu myös yhtiön rahoitukseen, ja niitä käytetään myös mittarina johdon palkitsemisessa.⁷³ UPM-Kymmene on sijoittunut kansainvälisessä Nature Benchmark -vertailussa Ecosystems and biodiversity -osiossa sijalle 2. vuonna 2023.⁷⁴

ESRS-raportin metsien monimuotoisuutta koskevassa osassa E4 käsitellään yhtiön tavoitteita koskien luonnon monimuotoisuutta.⁷⁵ Tärkeänä keinona monimuotoisuuden ylläpitämiseksi nousee metsäsertifiointi, ja yhtiön tavoitteena on, että se käyttäisi ainoastaan sertifioitua kuitua, jonka myötä yhtiö onkin tehnyt yhteistyötä FSC-sertifiointijärjestelmän kanssa hankkeessa, jonka tarkoituksena on ollut kartoittaa metsäsertifioinnin positiivisia vaikutuksia luonnon monimuotoisuuteen.⁷⁶

UPM kertoo vuosikertomuksensa ESRS-raportissa sitoutuvansa tavoittelemaan toiminnassaan nettopositiivista vaikutusta metsäluonnon monimuotoisuuteen.⁷⁷ Tätä tavoitetta seurataan yhtiön kehittämillä indikaattoreilla.⁷⁸ Tavoitteen uskottavuuteen vaikuttaa räikeästi se, että UPM itse myöntää raportissaan, että tämän hetkisen tiedon mukaan ei ole olemassa luotettavaa tieteellistä tapaa arvioida toiminnan kokonaisvaikutusta luonnon monimuotoisuuteen, eli käytännössä ei voida varmasti osoittaa, onko yhtiön vaikutus biodiversiteettiin negatiivinen vai positiivinen.⁷⁹ Ongelman myöntäminen osoittaa

---

⁶⁹ UPM Vuosikertomus 2024.

⁷⁰ UPM Vuosikertomus 2024, s. 30–31.

⁷¹ UPM Vuosikertomus 2024, s. 53.

⁷² UPM Vuosikertomus 2024, s. 53.

⁷³ UPM Vuosikertomus 2024, s. 53.

⁷⁴ Nature Benchmark 2023, UPM-Kymmene, s. 2.

⁷⁵ UPM Vuosikertomus 2024, s. 189–99.

⁷⁶ UPM Vuosikertomus 2024, s. 191–92.

⁷⁷ UPM Vuosikertomus 2024, s. 191.

⁷⁸ UPM Vuosikertomus 2024, s. 195.

⁷⁹ UPM Vuosikertomus 2024, s. 195.

läpinäkyvyyttä, jota ei muiden vastaavia sitoumuksia esittäneiden yritysten kohdalla ole havaittavissa.

3.2.4 Yhteenveto havainnoista

Yhtiöiden suhtautumisessa biodiversiteetin suojeluun on sekä yhtäläisyyksiä että eroja. Selvää on, että yhtiöillä on yhtenäisiä vakiintuneita indikaattoreita luonnon monimuotoisuuden mittaamiseen, kuten lahopuiden ja tekopötkkelöiden määrä. Metsäsertifikaattien merkitys korostuu yhtiöiden vastuullisuusviestinnässä. UPM erottuu joukosta selvästi edukseen saamiensa tunnustusten myötä, ja toisaalta Stora Enso on kerännyt viime aikoina huonoa julkisuutta aiheuttamiensa ympäristövahinkojen myötä. Positiivista on, että kaikki tarkastellut yhtiöt tunnistavat biodiversiteetin suojelun merkityksen liiketoiminnalleen, ja ovat integroineet sen osaksi ohjelmiaan ja toimintatapojaan. Kestävyys- ja vastuullisuustermejä käytetään kuitenkin valitettavan usein ilman, että niiden merkitystä selitetään tarkemmin, eikä esitetyille sitoumuksille tarjota riittävää todellisuus pohjaa.

Kaikki yhtiöt joko itse tekevät tai rahoittavat ennallistamis- ja monimuotoisuushankkeita. Yhtiöiden hankkeet luonnon monimuotoisuuden tukemiseksi voidaan nähdä eräänlaisena monimuotoisuuskompensaationa: luonto- ja ennallistamishankkeiden rahoittaminen parantaa luonnon tilaa kyseisillä alueilla, mutta ei kuitenkaan vaikuta yhtiön varsinaiseen toimintaan ja sen luonnon monimuotoisuutta heikentäviin vaikutuksiin. Monimuotoisuustoimien kompensatiomainen rakenne korostuu erityisesti kansainvälisesti toimivan Stora Enson kohdalla. Yhtiöt eivät kuitenkaan suoraan esitä toimiaan kompensaatina, ja tämä on mainittu esimerkiksi niiden raporteissa.

Yksikään yhtiöistä ei velvoita yhteistyökumppaneitaan tai esimerkiksi puukauppasopimuksiensa osapuolia erityisiin monimuotoisuustoimiin. Esimerkiksi puukauppaan sisällytetty monimuotoisuuden edistämistä koskeva velvoite voisi olla tehokas toimintamalli, mikäli halutaan edistää monimuotoisuuden todellista suojelua.

Mielenkiintoinen näkökulma yhtiöiden viestinnässä on ympäristölainsäädännön noudattamisen korostaminen. Kuten tässä tutkielmassa todetaan, pelkkä lain vähimmäistason asettaman vastuun toteuttaminen ei ole vastuullisuutta. Lisäksi lienee selvää, että yrityksen kuuluu noudattaa toiminnassaan lakia. Esimerkiksi UPM lupaa sitoutuvansa Valtioneuvoston periaatepäätökseen YM/2024/57, jossa määritellään metsätalouden ulkopuolelle jätettävien

vanhojen metsien kriteerit.⁸⁰ Kyseiset määritelmät ovat kuitenkin herättäneet suurta kritiikkiä kansalaisjärjestöjen ja alan tutkijoiden taholta, sillä suojeltavien metsien kriteerit on asetettu niin korkeiksi, ettei Suomessa enää ole kovinkaan paljoa kyseisenlaista metsää jäljellä.⁸¹ Moni arvokas metsä jää siis tunnistamatta ja suojelematta tiukkojen kriteerien vuoksi, ja metsäyhtiöiden toimintaa rajoitetaan marginaalisen vähän.

3.3 Metsäsertifikaatit työkaluna luonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä

Kuten metsäyhtiöiden biodiversiteettiviestintää ja monimuotoisuusstrategioita tutkittaessa huomataan, metsäsertifikaatit muodostavat tärkeän osan yhtiöiden luonnon monimuotoisuutta tukevista toimista. Kaikki edellä käsitellyt metsäyhtiöt sitoutuvat käyttämään joko täysin tai lähes kokonaan sertifioitua puuta tuotannossaan. Yhtiöt viittaavat sertifikaatteihin yhtenä kokonaisuutena, vaikka todellisuudessa eri sertifikaateilla on erilaisia standardeja. Siten ”sertifioitu puu” voi tarkoittaa käytännössä hyvinkin erilaisia metsänkäsittelyn käytäntöjä.

Metsäsertifikaatit ovat soft law -tyyppistä sääntelyä, jonka muotoutumiseen lainsäätäjällä ei ole vaikutusta.⁸² Sertifikaatit ovat maakohtaisia, määräajoin päivitettäviä standardikehyksiä, joiden kehittämisessä on mukana useita erityyppisiä organisaatioita. Kyseessä on alan itsesääntelyksi lukeutuva sääntelykeino, jonka tarkoituksena metsätalouden kontekstissa on standardisoida alan metsänkättöä koskevia käytäntöjä.⁸³ Alkujaan metsäsertifiointia on kehitetty trooppisten metsien suojelemiseksi kehittyvissä maissa, joissa lainsäädäntö ei kyennyt hillitsemään kestäväntöntä ja laitonta metsien käyttöä.⁸⁴ Standardeja alettiin vähitellen soveltamaan myös pohjoisiin metsiin, ja 1990-luvun loppupuolella niitä alettiin kehittää myös Suomen oloihin sopiviksi.⁸⁵

Nykyään Suomessa sovelletaan kahta kansallista metsäsertifikaattia, PEFC:tä (Programme for the Endorsement of Forest Certification) ja FSC:tä (Forest Stewardship Council), joista molempia on päivitetty jo useampaan otteeseen niiden voimassaoloaikana.⁸⁶ Näistä ensin mainittu on otettu käyttöön ensimmäisenä, ja sen kehittämisessä oli mukana maanomistaja- ja teollisuusjärjestöjä.⁸⁷ FSC sen sijaan on kehitetty yhteistyössä ympäristöjärjestöjen, kuten

⁸⁰ Metsät ja Monimuotoisuus, UPM.

⁸¹ Eskonen, Yle, 11.3.2025.

⁸² Pappila, 2008, s. 217.

⁸³ Pappila, 2008, s. 217–18.

⁸⁴ Pappila, 2008, s. 224.

⁸⁵ Pappila, 2008, s. 227–28; Annala ym., 2024, s. 2.

⁸⁶ Annala ym., 2024, s. 2.

⁸⁷ Pappila, 2008, s. 227–28.

WWF:n kanssa, ja tämä näkyy myös standardien tiukemmassa sisällössä.⁸⁸ PEFC kattaa Suomessa noin 90 % talousmetsistä, kun taas FSC:n osuus on noin 11 %, josta suurimman osan muodostavat metsäyhtiöiden omissa metsissään toteuttamat sertifioinnit.⁸⁹ Yleisiä sertifikaattien sääntelemiä asioita ovat muun muassa elävien säästöpuiden määrä hakkuualueella hehtaaria kohden, lahopuiden määrä hehtaaria kohden sekä metsänkäytön suojavaoehykkeet vesistöjen lähellä.⁹⁰ Sertifikaateista FSC sisältää enemmän sääntelyä, ja jotkin siihen sisältyvät osa-alueet, kuten arvokkaiden elinympäristöjen ja korkeiden suojeleuarvojen turvaaminen sekä lehtipuiden määrän ja lintujen pesimäaikana toteutettujen hakkuiden määrän sääntely puuttuvat kokonaan PEFC -sertifiointistandardeista.⁹¹ FSC asettaa suojeleutason lainsäädännön tasoa korkeammalle, vaikkakin on epäselvää, onko standardien vaatimuksilla tehokasta ja todellista vaikutusta biodiversiteettiin.⁹²

PEFC-sertifikaatilla olisi kattavuusalueensa puolesta mahdollisuudet olla vaikuttava standardi, mutta koska sen vaatimuksia ei ole kehitetty ja päivitetty biodiversiteettiä todellisuudessa edistäväksi, sen vaikuttavuus jää olemattomaksi, ja se mukaillee käytännössä vain lainsäädännön asettamia rajoja.⁹³ Vaikka sertifikaattien vaatimukset olisivat riittämättömiä biodiversiteetin turvaamiseksi, voivat ne kuitenkin lisätä tietoisuutta ja ylläpitää keskustelua ja viestintää aiheen ympärillä.⁹⁴ On kuitenkin selvää, etteivät sertifikaatit nykyisenaan pysty turvaamaan metsäluonnon monimuotoisuutta.⁹⁵

Vielä 2000-luvun alussa FSC-sertifikaattia ei pidetty merkittävänä suomalaisessa metsätaloudessa.⁹⁶ Positiivista siis on, että nykypäivänä metsäyhtiöt ovat ottaneet omakseen FSC-sertifikaatin, joka painottaa luontoarvojen suojeleua enemmän kuin PEFC-sertifikaatti. Huomionarvoista on kuitenkin, että tämä koskee käytännössä yhtiöiden itse omistamia metsiä, ja kuten edellä on todettu, suurin osa yhtiöiden toiminnasta koskee muita kuin niiden omia metsiä. Sertifikaatin valinnassa taustasyynä lienee markkinointiin ja vastuullisuusbrändin rakentamiseen liittyvät syyt. Mikään käsitellyistä yhtiöistä ei vaadi puukaupoissaan myyjältä FSC-sertifiointia. Esimerkiksi UPM kuvaa puunhankinnan vaatimuksenaan olevan, että raaka-

---

⁸⁸ Annala ym., 2024, s. 6.

⁸⁹ Annala ym., 2024, s. 2.

⁹⁰ Annala ym., 2024, s. 6–34.

⁹¹ Annala ym., 2024, s. 6–34.

⁹² Lehtonen ym., 2021, s. 9.

⁹³ Lehtonen ym., 2021, s. 6–34.

⁹⁴ Pappila, 2008, s. 252.

⁹⁵ Annala ym., 2024, s. 37.

⁹⁶ Kiviniemi, 2004, s. 379.

aineet on sertifioitu jommankumman sertifikaatin mukaisesti.⁹⁷ Sertifikaattien uskottavuutta heikentää myös se, että molempien sertifikaattien kriteerejä on joiltain osin myös heikennetty vuosien saatossa sertifikaattiuudistusten myötä.⁹⁸ Toisaalta heikentäminen voi johtua siitä, ettei liian tiukkoihin standardeihin pystytä todellisuudessa vastaamaan metsien tilan vuoksi. Sertifikaateista on kuitenkin tullut osaksi markkinointitarkoituksissa käytetty väline, joka voi asiaan perehtymättömälle näyttäytyä vastuullisuutena, vaikka sen oikeudellisesta vaikuttavuudesta ei ole takeita.

---

⁹⁷ UPM Vuosikertomus 2024, s. 81.

⁹⁸ Annala ym. 2024.

4 Luonnon monimuotoisuuden turvaamisen haasteet metsätalouden kontekstissa

4.1 Ovatko metsäyhtiöiden toimet ja sitoumukset monimuotoisuuden hyväksi tehokkaita?

Kuten edellä todettiin, metsäyhtiöiden oman viestinnän ja raportoinnin perusteella yhtiöt työskentelevät jatkuvasti luonnon monimuotoisuuden hyväksi. Yhtiöiden toimien todelliset vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen ovat kuitenkin kiistanalaisia, ja ne saavat kritiikkiä esimerkiksi kansalaisjärjestöiltä.⁹⁹ Yhtiöiden toimien vaikutusten kiistaton arviointi on erittäin haastavaa. Erityisesti metsäsertifikaattien tehokkuus on asetettu kyseenalaiseksi, kun kansalaisjärjestöt ovat paljastaneet metsäyhtiöiden käyttävän esimerkiksi suojellulta alueelta hakattua puuta, kuten tapauksessa, jossa UPM oli Greenpeacen mukaan ostanut puuta luonnontilaisesta metsästä elokuussa 2025.¹⁰⁰

Koneen Säätiön rahoittaman raportin *Readiness of forest corporations for adaptation to biodiversity protection goals (RECORD)* mukaan suuret eurooppalaiset metsäyhtiöt, kuten esimerkiksi tämän tutkielman kohteina olevat Stora Enso, Metsä Group ja UPM-Kymmene eivät ole riittävän valmistautuneita biodiversiteetin suojaamiseksi ja EU:n biodiversiteettitavoitteiden täyttämiseksi vaadittavaan muutokseen toiminnassaan.¹⁰¹

Raportissa arvioitiin yhtiöiden kykyä huomioida EU:n luonnon monimuotoisuutta koskeva sääntely ja strategiat toiminnassaan.¹⁰² Tutkimus perustuu yhtiöiden julkisiin tietoihin, joiden pohjalta arviointi on tehty käyttäen tutkimusryhmän määrittelemiä indikaattoreita.¹⁰³

Yhtiöiden toimet pisteytettiin asteikolla 0–100, ja huomionarvoista on, ettei yksikään yhtiö yltänyt luokkaan 80–100 ”very positive”, joka kuvasi erittäin positiivista vaikutusta luonnon monimuotoisuuteen.¹⁰⁴ Korkeimmalle sijalle tutkimuksessa ylsivät SCA sekä UPM, joilla kummallakin oli 60 pistettä (luokka ”good”), joka kuvaa hyvää valmiutta luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi.¹⁰⁵ Stora Enso sekä Metsä Group sijoittuivat molemmat 50 pisteellä luokkaan ”fair”.¹⁰⁶ Yksi tärkeä raportin esittämä havainto on, että mitä enemmän

⁹⁹ Esimerkiksi Aromaa, 19.3.2025.

¹⁰⁰ UPM kärkehti: keitti luonnonmetsästä sellua, Greenpeace Suomi, 22.8.2025.

¹⁰¹ Sotirov – Lovrić – Jonsson, 2025, s. 84.

¹⁰² Sotirov – Lovrić – Jonsson, 2025, s., 81.

¹⁰³ Sotirov – Lovrić – Jonsson, 2025, s. 8.

¹⁰⁴ Sotirov – Lovrić – Jonsson, 2025, s. 82.

¹⁰⁵ Sotirov – Lovrić – Jonsson, 2025, s. 82.

¹⁰⁶ Sotirov – Lovrić – Jonsson, 2025, s. 74 ja 50.

yhtiö hallitsee arvoketjuaan, sitä todennäköisemmin se pystyy vaikuttamaan biodiversiteettiin ja tekemään tehokkaita valintoja luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi.¹⁰⁷

Raportti nostaa esiin muissakin yhteyksissä korostetun metsäsertifikaatteja koskevan ongelman: sertifikaattien käyttö johtaa vastuun siirtymiseen metsäyhtiöiltä itseltään kolmannelle osapuolelle, eikä se takaa luonnon monimuotoisuutta huomioivaa metsien käyttöä.¹⁰⁸ Metsäsertifikaateilla on siis merkittävä asema yhtiöiden vastuullisuustyössä, mutta tämä ei kuitenkaan takaa sertifikaattien vaikuttavuutta. Metsäsertifikaattien käyttö on metsäyhtiöiden keskuudessa alan vakiintunut käytäntö, jolloin voidaan käytännössä katsoa, ettei se todellisuudessa ole vastuullisuutta, vaan se vertautuu ”lain vähimmäistason”. Voidaan siis pohtia, onko alan vakiintuneen vähimmäistason eli sertifioinnin toteuttava metsänkäyttö todellisuudessa vastuullisuutta, kun vastuullisuuden määritelmänä pidetään ”lain vähimmäistason” ylittäviä toimia.

Yhtiöiden lupaukset luonnon monimuotoisuuden turvaamisesta ja jopa nettopositiivisesta vaikutuksesta biodiversiteettiin eivät siis täyty, vaan ne jäävät enimmäkseen markkinoinnin ja onttojen lupauksen tasolle. Joiltain osin on havaittavissa myös viherpesumaista viestintää, jonka siistimiseksi EU on parhaillaan kehittämässä sääntelyä. Vaikkei sääntelyn perusteella syntyisikään suoraa velvoitetta metsäyhtiöiden viherväittämien rajoittamiseen, olisi yhtiöiden oman edun mukaista osoittaa edistyneisyyttä aiheen osalta ja luopua esimerkiksi ”kestävä metsänhoito” -käsitteen käytöstä ilman sen perustelua ja määrittelyä.

Muita viherpesuksi lukeutuvia termejä yhtiöiden viestinnässä on esimerkiksi nettopositiivisen vaikutuksen käsite ilman, että todellista nettovaikutusta pystytään todentamaan. Lisäksi olisi aiheellista puuttua luonto-sanankäyttöön yhteyksissä, joissa sillä pyritään silottelemaan ja korostamaan yhtiön biodiversiteettitoimia. Yksi esimerkki luonto-sanankäytöstä on ”luonnonhoito”, kun kyseessä on käytännössä talousmetsän metsänkäyttötoimet, joiden pääasiallinen tavoite on metsän puuntuottokyvyn maksimointi. Oman osansa muodostaa myös puun esittäminen kestäväksi ja uusiutuvana luonnonvarana ilman, että nostetaan esille metsätalouden kuormittavia vaikutuksia luonnon monimuotoisuuteen. Yhtiöiden vastuullinen viestintä ja markkinointi lisäisi metsänomistajien tietoisuutta metsien käytön vaikutuksista. Metsätalouden kehityssuunta on pääosin metsänomistajien asenteiden ja

¹⁰⁷ Sotirov – Lovrić – Jonsson, 2025, s. 82.

¹⁰⁸ Sotirov – Lovrić – Jonsson, 2025, s. 84–85.

tietoisuuden varassa, joten metsäyhtiöillä on merkittävä rooli monimuotoisuustietoisuuden lisääjinä.

4.2 Miten luonnon monimuotoisuutta voitaisiin turvata tehokkaammin?

Euroopan ympäristökeskuksen raportin mukaan Suomella on parannettavaa toimissaan ympäristön hyväksi.¹⁰⁹ Kyseinen raportti, kuten moni muukin tässä tutkielmassa käsitelty lähde nostaa nimenomaan metsätalouden esiin suurimpana uhkana biodiversiteetille.¹¹⁰ Metsätalouden kontekstissa ratkaisevaa on, että laki asettaa vaaditun suojelun vähimmäistason hyvin alhaiseksi, eikä se erota yksityishenkilöitä ja metsäyhtiöitä toisistaan metsän käyttäjinä. Ongelma on siis, että lainsäädäntö on kykenemätön turvaamaan luonnon monimuotoisuutta, ja metsäyhtiöt toimivat lainsäädännön rajoissa varsin vapaasti.

Ympäristöministeriö on vuonna 2023 julkaistussa raportissa kartoittanut alustavasti, miten luonnon monimuotoisuutta turvaavaa lainsäädäntöä voitaisiin kehittää.¹¹¹ Myös tässä raportissa metsätalous on yksi tärkeä painopiste. Selvitys osoittaa selkeästi, että monimuotoisuuden turvaamiseksi on tehtävä suuria lainsäädäntömuutoksia, ja todellisten tulosten saavuttaminen edellyttää kokonaisvaltaista uudistusta. Ympäristöministeriön kartoituksessa esitetään vaihtoehtona esimerkiksi nykyisellään sertifikaatteihin sisältyviä laho- ja säästöpuutavoitteita kirjattavaksi metsälainsäädäntöön.¹¹²

Myös hakkuiden määrän rajoittaminen olisi yksi vaihtoehto luonnon monimuotoisuutta heikentävän metsätalouden hillitsemiseksi. Hakkuiden määrän rajoittaminen olisi selkeästi tärkein ja yksinkertaisin keino keventää luonnon monimuotoisuuteen kohdistuvaa painetta. Avohakkuita voitaisiin Suomessa rajoittaa joko sertifioinnin tai lainsäädännön muutoksen kautta. Esimerkiksi Alankomaat on kieltänyt avohakkuut kokonaan ja kiello on vahvistettu myös oikeuskäytännössä.¹¹³ Lakiuudistukset ovat kuitenkin hitaita ja alttiita poliittisten valtasuhteiden muutoksille, ja metsätalous ja sen sääntely on suomalaisessa yhteiskunnallisessa keskustelussa arka aihe. Mikäli hakkuiden määrää haluttaisiin rajoittaa, vaatisi se laajaa yhteiskunnallista asennemuutosta, sillä nykyisen näkökulman mukaan silloin puututtaisiin yksilön oikeuteen määrätä omaisuudestaan. Omaisuudensuojaa ei kuitenkaan

---

¹⁰⁹ Europe's environment 2025, Country profile: Finland, 2025.

¹¹⁰ Europe's environment 2025, Country profile: Finland, 2025.

¹¹¹ Pappila – Soininen, 2023.

¹¹² Pappila – Soininen, 2023, s. 21.

¹¹³ Clear-cutting in Dutch forests is no longer allowed, 3.4.2025.

tulisi käyttää perusteena kestävämmälle metsien käytölle. Luonnon itseisarvon tunnistaminen olisi merkityksellistä, jotta metsäomistajat tiedostaisivat monimuotoisuuden arvon metsissään.

Kuten aiemmin todettiin, metsäsertifikaateilla on potentiaalia luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen, mutta nykyisillä sertifiointistandardeilla tämä potentiaali jää käyttämättä, PEFC:n osalta liian matalien suojelutavoitteiden takia ja FSC:n osalta liian kapean kattavuuden vuoksi. Nykyisten sertifikaattien puutteiden korjaaminen voi kuitenkin olla mahdoton tehtävä esimerkiksi metsäyhtiöiden lobbauksen takia. Kestävämpää metsien käyttöä edistävä AEFC-yhdistys onkin aiempien sertifikaattien puutteista innoittuneena kehittänyt EverCover-sertifikaatin, jonka tarkoituksena on luoda sertifiointijärjestelmä, joka todella pystyy turvaamaan biodiversiteettiä.¹¹⁴ EverCover pureutuu erityisesti avohakkuiden haittoihin, ja pyrkii edistämään jatkuvan metsänkasvatuksen menetelmiä.¹¹⁵ Jotta sertifikaatti pystyy todellisuudessa vaikuttamaan luonnon monimuotoisuuteen, sen tulee olla laajasti käytössä, mikä on kunnianhimoinen tavoite alalla, jonka käytännöt ovat hyvin vakiintuneita. On kuitenkin selvää, että uuden sertifikaatin saattaminen markkinoille ja sen leviäminen laajaan ja vaikuttavaan käyttöön vie aikaa. Sertifikaatin leviäminen laajaan käyttöön vaatisi metsäyhtiöiden tuen.

Lainsäädännön ja sertifikaattien kehittämisen lisäksi myös biodiversiteettioikeudenkäynnit voivat olla tulevaisuudessa yksi mahdollinen keino monimuotoisuuden turvaamiseksi. Ilmasto-oikeudenkäynnit ovat viime vuosina nousseet tärkeään asemaan niin kansallisten kuin kansainvälistenkin ympäristöoikeudellisten velvoitteiden määrittelemisessä. Vastaavanlaiset biodiversiteettiä koskevat kanteet ovat myös mahdollisia, sillä esimerkiksi Euroopan unionin tuomioistuin voi käsitellä EU:n biodiversiteettiä koskevasta lainsäädännöstä nousevia velvoitteita. Myös kansalliset tuomioistuimet voivat käsitellä vastaavia kanteita, mutta Suomessa tähän kuitenkin lienee vielä matkaa, sillä Suomen ensimmäinen ilmasto-oikeudenkäynti päättyi KHO:n hylkäävään päätökseen. Biodiversiteettiä koskevien vaatimusten esittäminen on hankalaa, koska useimmiten kysymykseksi nousee, kenellä on asiassa kanneoikeus, sekä mikä on todellinen syy-seuraussuhde, eikä lisäksi esimerkiksi biodiversiteetin yhteyttä ihmisoikeuksiin ole laajalti tunnustettu.¹¹⁶ Lisäksi ongelmaksi voi nousta sovellettavan sääntelyn soft law -luonne. Toisaalta, kuten tämän tutkielmankin alussa

---

¹¹⁴ Miksi uusi sertifikaatti, Evercover.

¹¹⁵ Eskonen, 27.8.2025.

¹¹⁶ Born – Schoukens, 2022, s. 325.

on havaittu, luonnon itseisarvo ja yksilön velvollisuus suojella luonnon monimuotoisuutta on sisällytetty perustuslakiin. Biodiversiteettikanne voi olla esimerkiksi kansalaisjärjestöjen keino kiinnittää yhteiskunnan huomio puutteelliseen metsälainsäädäntöön, jolloin tarkoituksena onkin lähinnä tietoisuuden lisääminen aiheesta.

Kuitenkin metsäyhtiöiden toiminnan muutoksen on lähdeittävä ensin metsäyhtiöistä itsestään. Yhtiöiden olisi hyödynnettävä asemaansa yksityisiä metsänomistajia yhdistävinä toimijoina. Myös lainsäätäjän kannalta olisi hyödyllistä tunnistaa tämä asema. Metsäyhtiöt pystyisivät halutessaan kontrolloimaan ja koordinoimaan hakkuiden määrää ja jakautumista eri alueilla. Yhtiöiden asema antaisi siten hyvät lähtökohdat metsäalueiden sirpaloitumisen hillitsemiseen ja kontrollointiin, mikä puolestaan edistäisi luonnon monimuotoisuuden turvaamista. Lisäksi avainasemassa on yksityismetsänomistajien tietoisuuden lisääminen metsien monimuotoisuudesta ja tavoista turvata sitä. Yhtiöiden tulisi myös sisäisesti sitoa toimintansa entistä tiukemmin vastuullisuuteen ja luonnon monimuotoisuutta turvaaviin tavoitteisiin. Tällä hetkellä tutkielmassa käsitellyistä yhtiöistä ainoana UPM-Kymmene on sisällyttänyt vastuullisuustavoitteet osaksi yhtiön johdon palkitsemista, ja sitonut tavoitteet myös yhtiön rahoitukseen. Tällaiset työkalut voisivat laajemmassa käytössä edistää luonnon monimuotoisuuden tilaa. Luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen ja edistämiseen liittyy monia haasteita, mutta nämä haasteet eivät saa olla syy sen laiminlyöntiin.

5 Lopuksi

Luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen vaatii asennemuutosta ja uusia innovaatioita. Metsäyhtiöillä on resursseja, joiden avulla toimintaa voitaisiin kehittää biodiversiteettiystävällisemmäksi. Yhtiöiden velvollisuus luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen syntyy ennen kaikkea niiden vaikutusvaltaisesta asemasta. Yhtiöillä olisi käytössään tarvittavat resurssit ja vaikutusvaltaa, jolla metsätalouden suuntaa voitaisiin muuttaa. Kuten tässä tutkielmassa on käsitelty, yhtiöt tekevät toimia luonnon monimuotoisuuden eteen, mutta ne ovat riittämättömiä. Lisäksi näiden tekojen ajurina on lähinnä markkinointi ja kilpailuetu, jota yhtiöt toimistaan saavat. Tämä ei ole yksiselitteisen huono asia, jos lopputulos tuottaa hyvää biodiversiteetille. Tällä hetkellä kuitenkin vaikuttaa siltä, että yhtiöiden biodiversiteettiteot eivät saavuta yhtiöiden asettamia lupauksia, ja ne näyttävät lähinnä julkisuuskuvan rakentamisen työkaluina.

Juurisyys ongelmaan on Suomen riittämätön lainsäädäntö, joka ei rajoita metsien käyttöä, eikä velvoita todellisiin luonnon monimuotoisuutta turvaaviin tekoihin. Osaltaan lainsäädäntö on metsäyhtiöiden lobbauksen ja metsäteollisuusvoittoisen yhteiskunnan tulosta.

Todellisen muutoksen aikaansaaminen vaatii siis asennemuutosta, ja erityisesti luonnon monimuotoisuuden itseisarvon tunnistamista niin lainsäädännössä kuin metsäteollisuuden käytännöissäkkin. Metsäsertifikaattien kehittäminen voi olla hyvä työkalu metsäyhtiölähtöiseen itsesääntelyyn. Itsesääntelyn merkitystä ei tule vähätellä, sillä sen kautta on saavutettavissa todennäköisesti tehokkaampia tuloksia verrattuna järjestelmään, joka nojaisi pelkästään lainsäädäntöön. On tietysti myös metsäyhtiöiden oman edun mukaista olla kehittämässä itsesääntelyä.

Metsätalous ja metsäyhtiöiden toiminta kuihduttaa Suomen metsien monimuotoisuutta. Tämä metsätalouden ydin säilyy, vaikka yhtiöt luonnehtisivat itseään vaikkapa innovatiivisia biopohjaisia materiaaliratkaisuja valmistaviksi yrityksiksi. Kaiken perustana on kuitenkin suomalainen metsä, puu ja sellu, jonka tuotanto rasittaa metsien biodiversiteettiä. Luonnon monimuotoisuutta turvaava metsätalous voi toisaalta vähentää metsäyhtiöiden tuottoa, mutta yhtäältä varmistaa sen, että yhtiöiden on mahdollista harjoittaa metsätaloutta vielä tulevaisuudessakin. Tästä syystä metsäyhtiöiden tulisi ottaa vastuu biodiversiteetistä, ja ryhtyä entistä konkreettisempiin toimiin sen turvaamiseksi. Biodiversiteetti on suuri kokonaisuus, ja eri toimijoilla on oma osansa sen heikkenemisessä ja toisaalta myös sen turvaamisessa.